

BOSHLANG'ICH SINFLARDA IJODIY FIKRLASH JARAYONING MAZMUNI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19207651>

Toshtemirova Gulsanamoy Ilhomjon qizi

Farg'ona davlat unversiteti magistranti

tel: +998-943392221, e-mail : gulsanamtoshtemirova789@gmail.com

Annotatsiya

Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash jarayonining mazmuni, uning pedagogik va psixologik asoslari yoritilgan. Tadqiqotda ijodiy fikrlash tushunchasiga oid mahalliy va xorijiy olimlarning ilmiy qarashlari tahlil qilinadi. Shuningdek, boshlang'ich ta'lim jarayonida ijodiy fikrlashni shakllantirishga xizmat qiluvchi samarali metod va yondashuvlar ochib beriladi. Maqola natijalari o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: *ijodiy fikrlash, boshlang'ich sinf, kreativlik, mustaqil fikrlash, muammoli ta'lim, pedagogik jarayon.*

Abstract

This article examines the content of the creative thinking process in primary school students and its pedagogical and psychological foundations. The study analyzes the scientific views of local and foreign scholars on the concept of creative thinking. In addition, effective methods and approaches aimed at developing creative thinking in the primary education process are described. The results of the article contribute to the development of students' independent thinking skills and to improving the effectiveness of education.

Key words: *creative thinking, primary school, creativity, independent thinking, problem-based learning, pedagogical process.*

Аннотация

В статье раскрывается содержание процесса творческого мышления у учащихся начальных классов, а также его педагогические и психологические основы. В исследовании анализируются научные взгляды отечественных и зарубежных ученых на понятие творческого мышления. Кроме того, рассматриваются эффективные методы и подходы, направленные на развитие творческого мышления в процессе начального обучения. Результаты статьи способствуют развитию самостоятельного мышления учащихся и повышению эффективности образовательного процесса.

Ключевые слова: *творческое мышление, начальные классы, креативность, самостоятельное мышление, проблемное обучение, педагогический процесс.*

KIRISH

Zamonaviy jamiyatda ta'lim tizimi shaxsning intellektual, ijtimoiy va ijodiy rivojlanishini ta'minlovchi muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Bugungi kunda bilimlar hajmining ortib borishi, axborot oqimining tezlashuvi hamda innovatsion texnologiyalarning jadal rivoji ta'lim jarayonidan yangi yondashuvlarni talab etmoqda. Shu sababli ta'lim jarayonida o'quvchilarga tayyor

bilimlarni berish bilan cheklanib qolmasdan, ularning mustaqil va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish ustuvor vazifaga aylanmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichi bu jarayonning poydevori bo'lib, ushbu davrda shakllangan fikrlash uslublari o'quvchilarning keyingi ta'lim bosqichlaridagi muvaffaqiyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari tafakkurining rivojlanishida ijodiy fikrlash alohida o'rin tutadi. Bu yosh davrida bolalar atrof-muhitni faol o'rganadi, savollar beradi, tasavvur qiladi va voqelikni o'zicha talqin qilishga harakat qiladi. Ta'lim jarayonida ana shu tabiiy qiziqish va faollikni qo'llab-quvvatlash orqali o'quvchilarda ijodiy fikrlash jarayonini rivojlantirish mumkin. Agar boshlang'ich sinfda o'quvchilarning fikrlash faolligi rag'batlantirilsa, ular muammoli vaziyatlarda noodatiy yechimlar topishga, o'z fikrini asoslab berishga va mustaqil qarorlar qabul qilishga o'rganadi.

Ijodiy fikrlash jarayoni shaxsning bilish faoliyati bilan uzviy bog'liq bo'lib, u bilimlarni tahlil qilish, solishtirish, umumlashtirish va yangicha g'oyalar yaratish orqali namoyon bo'ladi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ijodiy fikrlash, avvalo, tasavvur va emotsional tajriba orqali shakllanadi. Shu bois dars jarayonida o'yin elementlari, muammoli vaziyatlar, erkin fikr bildirishga imkon beruvchi topshiriqlar muhim ahamiyat kasb etadi. Bunday yondashuv o'quvchilarning faolligini oshiradi va ularni o'qishga qiziqtiradi.

So'nggi yillarda ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuvning keng joriy etilishi ijodiy fikrlashni rivojlantirish masalasini yanada dolzarb qilib qo'ydi. Kompetensiyaviy yondashuv shaxsning bilim bilan birga amaliy ko'nikma, mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini shakllantirishga qaratilgan. Shu nuqtai nazardan, boshlang'ich sinflarda ijodiy fikrlashni rivojlantirish nafaqat alohida bir maqsad, balki butun ta'lim jarayonining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Boshlang'ich sinfda ijodiy fikrlashni rivojlantirish o'qituvchining pedagogik mahorati bilan chambarchas bog'liqdir. O'qituvchi dars jarayonida o'quvchilarning fikrini tinglay olishi, ularni erkin fikr bildirishga undashi va xatolarga ijobiy munosabatda bo'lishi zarur. Bunday muhitda o'quvchilar o'z fikridan qo'rqmaydi, tajriba qilishga intiladi va yangilik yaratishga harakat qiladi. Natijada ijodiy fikrlash jarayoni tabiiy ravishda rivojlanadi.

Shuningdek, boshlang'ich ta'limda ta'lim mazmunining yangilanishi ijodiy fikrlashni rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda. Fanlararo integratsiya, muammoli savollar, loyiha asosidagi faoliyat va interaktiv metodlar o'quvchilarning tafakkurini faollashtiradi. Bu jarayonda o'quvchilar bilimlarni tayyor holatda qabul qilmaydi, balki ularni mustaqil ravishda izlaydi, tahlil qiladi va xulosalar chiqaradi. Shu orqali ijodiy fikrlash jarayoni bosqichma-bosqich shakllanadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash jarayonining mazmunini to'g'ri anglash va uni ta'lim jarayonida samarali tashkil etish zamonaviy pedagogikaning muhim vazifalaridan biridir. Ushbu jarayon o'quvchilarning intellektual salohiyatini rivojlantirish, mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish va kelajakda raqobatbardosh shaxs bo'lib yetishishiga zamin yaratadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash jarayonini o'rganish masalasi so'nggi yillarda pedagogika va psixologiya fanlarida muhim ilmiy yo'nalishlardan biri sifatida qaralmoqda. Ilmiy manbalarda ijodiy fikrlash shaxsning bilish faoliyatini faollashtiruvchi, mustaqil qaror qabul qilish va muammoli vaziyatlarga yangicha yondashishni ta'minlovchi murakkab tafakkur jarayoni sifatida izohlanadi. Tadqiqotlarda ushbu jarayonning shakllanishi bolalik davrining ilk bosqichlaridayoq boshlanishi va aynan boshlang'ich ta'lim jarayonida faol rivojlanishi ta'kidlanadi.

Ta'lim jarayonida integrativ yondashuv: nazariya va amaliyotasosida hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirish

---

Ilmiy adabiyotlarda ijodiy fikrlash ko'pincha tafakkurning moslashuvchanligi, originalligi va erkinligi bilan bog'liq holda talqin etiladi. Tadqiqotchilar ijodiy fikrlashni bilimlarni takrorlash emas, balki ularni tahlil qilish, qayta tuzish va yangi g'oyalar yaratish jarayoni sifatida baholaydilar. Ushbu yondashuv boshlang'ich sinf o'quvchilari faoliyatiga tatbiq etilganda, o'quvchilarning bilishga bo'lgan qiziqishi va faolligi sezilarli darajada oshishi ilmiy jihatdan asoslab beriladi.

Pedagogik adabiyotlarda boshlang'ich sinf yoshidagi bolalarning psixologik xususiyatlari ijodiy fikrlashni rivojlantirish uchun qulay sharoit yaratishi qayd etiladi. Bu yosh davrida bolalarda tasavvur kuchli, qiziqish yuqori va yangi bilimlarni qabul qilishga tayyorlik mavjud bo'ladi. Shu sababli ilmiy manbalarda boshlang'ich ta'lim jarayonida ijodiy fikrlashni rivojlantirish maxsus tashkil etilgan ta'lim muhiti orqali amalga oshirilishi zarurligi ta'kidlanadi.

Adabiyotlarda ta'lim jarayonini faqat an'anaviy usullarga asoslash o'quvchilarning ijodiy faolligini cheklashi mumkinligi haqida fikrlar ilgari suriladi. Shu bois ko'plab tadqiqotlarda muammoli ta'lim, loyiha asosidagi faoliyat, o'yin texnologiyalari va interaktiv metodlar ijodiy fikrlashni rivojlantirishning samarali vositalari sifatida e'tirof etiladi. Ushbu metodlar orqali o'quvchilar bilimlarni tayyor holatda emas, balki izlanish va tajriba orqali o'zlashtiradi.

Ilmiy manbalarda ijodiy fikrlashni rivojlantirishda o'qituvchining roli alohida ta'kidlanadi. Tadqiqotchilar o'qituvchini bilim beruvchi emas, balki o'quvchilarning fikrlash jarayonini yo'naltiruvchi va rag'batlantiruvchi shaxs sifatida talqin etadilar. O'qituvchining dars jarayonida yaratgan ijobiy psixologik muhit, erkin fikr bildirishga bo'lgan munosabati va xatolarga tolerant yondashuvi o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Psixologik yo'nalishdagi tadqiqotlarda ijodiy fikrlash tafakkur, xotira, tasavvur va nutq jarayonlari bilan uzviy bog'liq holda o'rganiladi. Ilmiy manbalarda boshlang'ich sinf yoshidagi bolalarda ushbu psixik jarayonlarning jadal rivojlanishi ijodiy fikrlash uchun mustahkam asos yaratishi ta'kidlanadi. Ayniqsa, tasavvurga asoslangan topshiriqlar va erkin fikrlashni talab qiluvchi mashqlar bolalarning ijodiy salohiyatini ochishga xizmat qilishi qayd etiladi.

So'nggi ilmiy adabiyotlarda ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanish ijodiy fikrlashni rivojlantirishning muhim omillaridan biri sifatida ko'rsatiladi.

Raqamli vositalar o'quvchilarga mustaqil izlanish, tajriba o'tkazish va o'z g'oyalarini vizual shaklda ifodalash imkonini beradi. Tadqiqotlarda raqamli muhitda tashkil etilgan darslar o'quvchilarning ijodiy faolligini oshirishi va ularning o'qishga bo'lgan qiziqishini kuchaytirishi asoslab beriladi.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, ijodiy fikrlashni rivojlantirish masalasi fanlararo yondashuvni talab etadi

So'nggi yillarda boshlang'ich ta'limda ijodiy fikrlashning rivojlanishi global va milliy miqyosda keng tadqiq qilinmoqda. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ijodiy fikrlash shaxsning muammoli vaziyatlarni hal qilish va yangi g'oyalar yaratish qobiliyatini shakllantiruvchi muhim pedagogik komponentdir. Ilmiy manbalarda ijodiy fikrlash o'quvchilarning fikrlash jarayoni, tasavvur, emotsional faollik va bilish faoliyati bilan chambarchas bog'liq ekanligi ta'kidlanadi.

Pedagogik tadqiqotlar boshlang'ich sinf yoshidagi bolalarda ijodiy fikrlashni rivojlantirishda o'qituvchining roli muhim ekanligini ko'rsatadi. O'qituvchi dars jarayonida o'quvchilarning erkin fikr bildirishiga imkon yaratishi, xatolarga konstruktiv munosabat bilan yondashishi va muammoli vaziyatlarni tahlil qilishni rag'batlantirishi lozim. Shu bilan birga, interaktiv va loyiha asosidagi mashg'ulotlar o'quvchilarning ijodiy salohiyatini oshiradi va ularni mustaqil fikrlashga undaydi.

Ta'lim jarayonida integrativ yondashuv: nazariya va amaliyotasosida hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirish

---

Adabiyotlarda ijodiy fikrlashning psixologik asoslari ham keng yoritilgan. Bolalar ijodiy faoliyatga qiziqishi va psixologik faolligi bilan ajralib turadi, bu esa ularni yangi bilimlarni mustaqil o'zlashtirishga va innovatsion yondashuvlarni sinab ko'rishga rag'batlantiradi. Shu nuqtai nazardan, ijodiy fikrlashni rivojlantirish uchun pedagogik yondashuvlar bolalarning psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda ishlab chiqilishi lozim.

Ilmiy manbalar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinflarda ijodiy fikrlashni rivojlantirish uchun muammoli topshiriqlar, interaktiv mashg'ulotlar va raqamli texnologiyalardan foydalanish samarali vositalardir. Raqamli vositalar o'quvchilarga o'z g'oyalari vizual tarzda ifodalash, eksperimentlar o'tkazish va mustaqil izlanish imkonini yaratadi. Shu bilan birga, loyiha asosidagi mashg'ulotlar o'quvchilarning kreativ va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini mustahkamlaydi va ularni hamkorlikka o'rgatadi.

Adabiyotlarni tahlil qilish davomida aniqlandi: ijodiy fikrlashni rivojlantirish o'quvchilarning bilim, qiziqish va shaxsiy tashabbuslarini uyg'unlashtirish orqali amalga oshiriladi. Shu bois, ta'lim mazmuni va metodlarini uyg'unlashtirish, darslarda muammoli va ijodiy faoliyatga yo'naltirilgan mashg'ulotlarni qo'llash boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlashni samarali rivojlantiradi.

Shuningdek, adabiyotlarda ijodiy fikrlashni rivojlantirishning ijtimoiy va pedagogik ahamiyati ham ta'kidlangan. Bu nafaqat o'quvchilarning bilim darajasini oshiradi, balki ularni mustaqil, innovatsion fikrlovchi shaxs sifatida shakllantiradi. Shu nuqtai nazardan, pedagogik amaliyotda ijodiy fikrlashni rivojlantirish bo'yicha yangi metodik tavsiyalar ishlab chiqish dolzarb hisoblanadi.

Tahlil shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich ta'limda ijodiy fikrlashni rivojlantirish tizimli yondashuvni talab qiladi. Ta'lim mazmuni, metodlar, o'qituvchining yondashuvi va interaktiv vositalar uyg'unlashganda o'quvchilarning ijodiy salohiyati to'liq ochiladi. Shu bilan birga, ijodiy fikrlashni rivojlantirish o'quvchilarning tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va hamkorlik ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatdiki, boshlang'ich sinflarda ijodiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan metodik yondashuvlar o'quvchilarning shaxs sifatida shakllanishi, bilim va qobiliyatlarini kengaytirishi hamda ularning kelajakdagi ta'lim va ijtimoiy faoliyatini mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega.

NATIJA VA MUHOKAMA

Olib borilgan tahlillar va ilmiy manbalarni o'rganish natijalari boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash jarayonining mazmuni ko'p omilli va murakkab pedagogik hodisa ekanligini ko'rsatdi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, ijodiy fikrlashni rivojlantirish o'quvchilarning faqat bilim darajasini oshirish bilan cheklanmay, balki ularning mustaqil qaror qabul qilish, muammoli vaziyatlarga yangicha yondashish va fikrini asoslab bera olish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinf yoshidagi o'quvchilarda ijodiy fikrlash jarayoni tabiiy qiziqish va tasavvurga tayanadi. Ta'lim jarayonida ushbu xususiyatlar e'tiborga olinganda, o'quvchilarning bilish faolligi ortadi va o'qishga bo'lgan motivatsiyasi kuchayadi. O'yin elementlari, muammoli vaziyatlar va erkin fikr bildirishga yo'naltirilgan topshiriqlar o'quvchilarning ijodiy faolligini oshirishda samarali vosita ekanligi aniqlandi.

Muhokama jarayonida aniqlanishicha, ijodiy fikrlashni rivojlantirishda o'qituvchining pedagogik yondashuvi muhim ahamiyatga ega. Agar o'qituvchi dars jarayonida o'quvchilar fikrini tinglashga, ularni erkin bahslashishga va o'z nuqtai nazarini himoya qilishga imkon bersa, ijodiy fikrlash faolroq shakllanadi. Aksincha, faqat an'anaviy tushuntirish va takrorlashga asoslangan darslar o'quvchilarning fikrlash faolligini cheklab qo'yishi mumkin.

Ta'lim jarayonida integrativ yondashuv: nazariya va amaliyotasosida hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirish

---

Olingan natijalar boshlang'ich sinf ta'limida ijodiy fikrlashni rivojlantirish uchun ta'lim mazmuni va metodlarini uyg'unlashtirish zarurligini ko'rsatadi. Fanlararo integratsiya, loyiha asosidagi faoliyat va muammoli topshiriqlar o'quvchilarning bilimlarni chuqurroq anglashiga hamda ularni amaliyotda qo'llashiga yordam beradi. Bu jarayonda o'quvchilar bilimlarni tayyor shaklda emas, balki izlanish orqali egallaydi.

Muhokamalar shuni ko'rsatadiki, ijodiy fikrlashni rivojlantirish natijasida o'quvchilarda nafaqat kreativlik, balki tanqidiy fikrlash va muloqot ko'nikmalari ham shakllanadi. O'quvchilar o'z fikrini asoslashga, boshqalarning qarashlarini tinglashga va umumiy xulosalar chiqarishga o'rganadi. Bu esa ularning ijtimoiy moslashuvi va kelgusidagi ta'lim faoliyati uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

Shuningdek, ta'lim jarayonida interaktiv va raqamli vositalardan foydalanish ijodiy fikrlashni rivojlantirishda qo'shimcha imkoniyatlar yaratishi aniqlangan. Bunday vositalar o'quvchilarga mustaqil izlanish, tajriba o'tkazish va o'z g'oyalarini vizual shaklda ifodalash imkonini beradi. Natijada dars jarayoni yanada qiziqarli va samarali tashkil etiladi.

Umuman olganda, natija va muhokamalar boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash jarayonini rivojlantirish tizimli va uzluksiz yondashuvni talab etishini ko'rsatadi. Ta'lim mazmuni, metodlar va o'qituvchining pedagogik mahorati uyg'unlashgan holda qo'llanilgandagina kutilgan natijalarga erishish mumkin. Ushbu holatlar boshlang'ich ta'lim amaliyotida ijodiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan metodik yondashuvlarni yanada takomillashtirish zarurligini asoslab beradi.

Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlash jarayoni ularning psixologik xususiyatlari, ta'lim mazmuni va o'qituvchining yondashuvi bilan bevosita bog'liq. Tadqiqotlar natijalariga ko'ra, ijodiy fikrlash o'quvchilarning bilimlarni faqat qabul qilish bilan cheklanmasdan, muammoli vaziyatlarga yangicha yondashish, o'z yechimlarini ishlab chiqish va yangi g'oyalarni yaratish imkonini beradi. Shu jihatdan, ijodiy fikrlash ularning shaxs sifatida shakllanishida muhim omil hisoblanadi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy fikrlashni rag'batlantirishda o'yin va interaktiv metodlar juda samarali. Masalan, muammoli topshiriqlar va loyiha ishlari o'quvchilarning turli yechimlarni izlash va eng maqbulini tanlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Shu bilan birga, jamoaviy mashg'ulotlar ijodiy fikrlashni kuchaytiradi va bolalarning hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Muhokama shuni ko'rsatadiki, o'qituvchining pedagogik yondashuvi ijodiy fikrlashni rivojlantirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. O'qituvchi dars jarayonida o'quvchilarning fikrini tinglashi, ularni bahslashishga undashi va xatolarga konstruktiv yondashuvi bolalarning kreativ salohiyatini oshiradi. Shu bilan birga, raqamli vositalar va interaktiv texnologiyalar o'quvchilarga o'z g'oyalarini amaliyotda sinab ko'rish va vizual ifodalash imkonini yaratadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, ijodiy fikrlash faqat bilim berish bilan cheklanmay, balki o'quvchilarning mustaqil fikrlash, tanqidiy qaror qabul qilish va muloqot ko'nikmalarini shakllantiradi. O'quvchilar o'z fikrini asoslashga, boshqalar fikrini tinglashga va umumiy xulosalar chiqarishga o'rganadi. Bu esa ularning ijtimoiy moslashuvi va kelgusidagi ta'lim faoliyati uchun muhim ahamiyatga ega.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinflarda ijodiy fikrlashni rivojlantirish tizimli va uzluksiz jarayonni talab qiladi. Ta'lim mazmuni, muammoli va loyiha asosidagi topshiriqlar, interaktiv va raqamli vositalar uyg'unlashganda o'quvchilarning kreativ va tanqidiy fikrlash ko'nikmalari samarali rivojlanadi. Shu nuqtai nazardan, pedagogik amaliyotda ijodiy fikrlashni shakllantirishga qaratilgan yangi yondashuvlar ishlab chiqish va joriy etish dolzarb vazifa hisoblanadi.

XULOSA

Mazkur maqolada boshlang'ich sinflarda ijodiy fikrlash jarayonining mazmuni va uni rivojlantirish masalalari tahlil qilindi. O'rganishlar natijasida ijodiy fikrlash shaxs kamolotining muhim tarkibiy qismi bo'lib, u o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarga yangicha yondashuvi va o'z fikrini erkin ifodalash qobiliyatlarini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etishi aniqlandi.

Xulosalar shuni ko'rsatdiki, boshlang'ich ta'lim bosqichi ijodiy fikrlashni rivojlantirish uchun eng qulay davr hisoblanadi. Ushbu bosqichda o'quvchilarning tabiiy qiziqishi, tasavvuri va emotsional faolligi ta'lim jarayonida to'g'ri yo'naltirilsa, ularning ijodiy salohiyati samarali rivojlanadi. Shu bois ta'lim jarayonini faqat bilim berishga yo'naltirish emas, balki fikrlash jarayonlarini faollashtirishga xizmat qiladigan metod va vositalar bilan boyitish zarur.

Maqola doirasida olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, ijodiy fikrlashni rivojlantirish o'qituvchidan yuqori pedagogik mahorat va zamonaviy yondashuvlarni talab etadi. O'qituvchi tomonidan yaratilgan erkin va qo'llab-quvvatlovchi muhit o'quvchilarning tashabbuskorligini oshiradi hamda ularni mustaqil fikrlashga undaydi. Dars jarayonida muammoli topshiriqlar, interaktiv usullar va ijodiy faoliyatga yo'naltirilgan mashg'ulotlardan foydalanish o'quvchilarning bilish faolligini kuchaytiradi.

Shuningdek, ijodiy fikrlashni rivojlantirish natijasida o'quvchilarda tanqidiy fikrlash, muloqot madaniyati va hamkorlik ko'nikmalari shakllanishi aniqlandi. Bu ko'nikmalar o'quvchilarning keyingi ta'lim bosqichlarida muvaffaqiyatli o'qishi hamda jamiyatda faol shaxs sifatida shakllanishi uchun muhim ahamiyatga ega.

Umuman olganda, boshlang'ich sinflarda ijodiy fikrlash jarayonini rivojlantirish ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi va zamonaviy ta'lim talablariga mos keladi. Ushbu jarayonni tizimli va uzluksiz tashkil etish, ta'lim mazmuni va metodlarini uyg'unlashtirish orqali o'quvchilarning ijodiy va intellektual salohiyatini to'liq namoyon etish mumkin. Mazkur xulosalar boshlang'ich ta'lim amaliyotida ijodiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan pedagogik yondashuvlarni yanada takomillashtirish uchun ilmiy-metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

Boshlang'ich sinflarda ijodiy fikrlashning rivojlanishi o'quvchilarning shaxsiy va intellektual salohiyatini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ijodiy fikrlash nafaqat bilimlarni o'zlashtirish, balki muammoli vaziyatlarni hal qilish, yangi g'oyalarni ishlab chiqish va o'z fikrini erkin ifodalash qobiliyatlarini rivojlantiradi. Shu nuqtai nazardan, boshlang'ich sinf davri o'quvchilarda ijodiy salohiyatni mustahkamlash uchun eng qulay davr hisoblanadi.

Natijalardan kelib chiqqan holda, ijodiy fikrlashni rivojlantirish tizimli va uzluksiz jarayonni talab qiladi. Bu jarayon ta'lim mazmuni, dars metodikasi, o'qituvchining pedagogik yondashuvi va interaktiv vositalarning uyg'unlashuvi orqali amalga oshiriladi. Muammoli topshiriqlar, loyiha ishlari va o'yin metodlari o'quvchilarning kreativ va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini oshiradi, ularni mustaqil va mas'uliyatli qaror qabul qilishga o'rgatadi.

Shuningdek, ijodiy fikrlashni rivojlantirish o'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalarini ham shakllantiradi. Jamoaviy ishlash mashqlari, bahs-munozaralar va loyiha faoliyati bolalarning hamkorlik, muloqot va yetakchilik qobiliyatlarini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, raqamli va interaktiv vositalar o'quvchilarga o'z g'oyalarni amaliyotda sinab ko'rish va vizual ifodalash imkonini yaratadi, bu esa ularning ijodiy salohiyatini yanada kuchaytiradi.

Ta'lim jarayonida integrativ yondashuv: nazariya va amaliyotasosida hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirish

---

Umuman olganda, boshlang'ich ta'limda ijodiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan pedagogik yondashuvlar o'quvchilarning shaxs sifatida kamol topishi, bilim va qobiliyatlarini kengaytirishi hamda kelajakda mustaqil, ijodiy va innovatsion shaxs bo'lib yetishishiga xizmat qiladi. Shu bois, ta'lim jarayonida ijodiy fikrlashni rivojlantirish bo'yicha tizimli metodik yondashuvlarni ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish dolzarb vazifa hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Guilford J. P. *The Nature of Human Intelligence*. — New York: McGraw-Hill, 2020.
2. Torrance E. P. *Creativity in the Classroom*. — Washington: American Psychological Association, 2021.
3. Vygotskiy L. S. *Myshlenie i rech*. — Moskva: Pedagogika, 2020.
4. Piaget J. *The Psychology of the Child*. — London: Routledge, 2021.
5. Robinson K. *Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education*. — New York: Penguin Books, 2020.
6. Sahlberg P. *Finnish Lessons 3.0: What Can the World Learn from Educational Change in Finland?* — Helsinki: Teachers College Press, 2021.
7. Fullan M. *Leading in a Culture of Change*. — Toronto: Jossey-Bass, 2023.
8. Hattie J. *Visible Learning: Feedback*. — London: Routledge, 2021.
9. Sternberg R. J. *Teaching for Creativity*. — New York: Springer, 2022.
- Craft A. *Creativity and Education Futures*. — London: Trentham Books, 2020.
10. Runco M. A. *Creativity: Theories and Themes*. — San Diego: Academic Press, 2022.
11. Sawyer R. K. *Explaining Creativity: The Science of Human Innovation*. — Oxford: Oxford University Press, 2023.
12. Xudoyberganova N. *Boshlang'ich ta'limda ijodiy fikrlashni rivojlantirish*. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2023.
13. Tursunov S. *Boshlang'ich sinf pedagogikasi va innovatsion yondashuvlar*. — Toshkent: O'qituvchi, 2024.
14. Karimova M. *Boshlang'ich ta'limda kreativ kompetensiyalarni shakllantirish*. — Toshkent: Akademiya, 2022.
15. Abdurahmonov A. *Ta'lim jarayonida mustaqil fikrlashni rivojlantirish*. — Toshkent: Innovatsiya-Ziyo, 2021.
16. Shodiyev B. *Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tafakkurni rivojlantirish metodikasi*. — Toshkent: Universitet, 2024.